

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONIANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

EEN KEIZERRIJK OP DRIFT

MET de ondergang van het huis van Zwaben, ten gevolge van het conflict tussen de Welfen en de Gibellijnen, stortte het Heilige Roomse Rijk der Duitse Natie in elkaar. Van de XIIIe tot de XVe eeuw was er geen enkele keizer bekwaam het roer vast in handen te houden. Duitsland was geen rijk meer maar bestond eigenlijk uit vele kleine staten en iedere heer, die leefde van stroopen plundertochten, was koning in eigen burcht. Een van hen heette zijn burcht « Trutz Kaiser », trotseer de keizer. Niet slecht gevonden !...

I. — DE BURGGRAVEN

DE keizerskroon werd een voorwerp dat per opbod kon verkocht worden en dat liefst aan buitenlanders: Willem van Holland, Richard van Wales, Alfons van Castilië en in 1272 kwam Rudolf van Habsburg aan de beurt die zeggenschap had in de Elzas, Zwitserland en Oostenrijk. De burggraven waren in hun nopjes. Op hun versterkte burchten langs de Rijn leefden zij als prinses en het gezag van de keizer was voor hen een dode letter.

II. — WILHELM TELL

NA Rudolf kwam Albrecht en deze verloor zijn bezit in Zwitserland. De vier kantons Schwyz, Uri, Unterwalden en Lüzernerne verklaarden zich in 1291 onafhankelijk te Rütli. Je kent de legende: de baljuw Albert Gessler had zijn hoed op de grote markt van Altdorf gehangen en bevel gegeven dat iedereen die hoed zou groeten. Wilhelm Tell weigerde en werd aangehouden. « Ik schenk je de vrijheid, indien je met één pijl een appel van het hoofd van je zoon schiet! » zei de tiran. Tell schoot de appel weg zonder z'n zoon te raken maar werd toch gevangen gehouden. Hij kon echter ontsnappen. Gessler werd in een hinderlaag gelokt en gedood te Küssnacht.

III. — HET HUIS VAN LUXEMBURG

IN 1303 werd Hendrik van Luxemburg tot keizer verkozen. Hij kreeg al de uiterlijke tekens van zijn nieuwe waardigheid, zelfs scepter en kroon maar zijn werkelijke macht was nul. Hij had echter het geluk voor zijn zoon Jan de hand van Elizabeth, erfgename van Bohemen, te verwerven. Het Huis van Luxemburg heerste nu te Praag en de zusters van Jan werden begeerde partijen.

IV. DE GOUDEN BUL

JAN van Luxemburg, die men Jan de Blinde heette, werd geen keizer. Na de dood van Hendrik VII droeg Lodewijk van Beieren een tijdlang de kroon. In 1349 kwam de Germaanse dynastie van Luxemburg-Bohemen opnieuw aan het bewind met keizer Karel IV. Deze laatste vaardigde in 1356 de Gouden Bul uit waarbij de keizer gekozen werd door zeven keurvorsten: de aartsbisschoppen van Keulen, Mainz en Trier, de koning van Bohemen, de hertog van Saksen, de Markgraaf van Brandenburg en de Palzgraaf. Karel IV stichtte de eerste Duitse universiteit te Praag.

V. — JAN HUSS (of HUS)

WENCESLAUS en Sigismund, zonen van Karel IV, konden hun gezag moeilijk handhaven in Bohemen. De Boheemse hervormer Johannes Hus verdedigde de leerstellingen van de Engelman John Wycliff en verwierp het gezag van de paus. Hij werd tot de brandstapel veroordeeld. Bohemen kwam in opstand.

(Wordt voortgezet.)